

טיפול למניעת שברים בצל המלחמה

מגר' דוד יעקובוב, ד"ר אלונה חוטין, ד"ר סופיה רבינוביץ, מגר' ורד רב-הון
מכבי שירותי בריאות מחוז דרום

רקע

המלחמה הממושכת השפיעה על איזון המחלות הכרוניות של המטופלים בכלל בין השאר בטיפול מניעתי לשברים אוסטאופורוטיים. על פי דוחות מעקב נתון זה היה מובהק בעיקר באזורים שפונו בדרום. שברים בכלל, ושברים בצוואר הירך ושברי חוליות בפרט, עלולים לגרום לתחלואה ולתמותה גבוהה בשנה הראשונה שלאחר השבר, בקרב מבוגרים מעל גיל 65.

שבר אוסטאופורוטי קודם, מעלה את הסיכון לשבר חדש מכל סוג פי 2. כ- 80% מהמטופלים עם שבר אוסטאופורוטי קודם, לא מאובחנים ולא מטופלים. טיפול תרופתי אנטי-אוסטאופורוטי מפחית את הסיכון לשבר בחוליות (70%-30%), לשברים שאינם חוליות או ירך (20%), ולשברי צוואר ירך (40%). כמו כן, הטיפול עשוי למנוע תמותה, אשפוזים וירידה בתפקוד המטופלים.

מטרות

הפחתת סיכון לשברים חוזרים בקרב מטופלים מעל גיל 65 עם שבר אוסטאופורוטי בצוואר הירך בשנה האחרונה, שלא קיבלו טיפול למניעת אוסטאופורוזיס. קידום חשיבות הטיפול לאחר שבר צוואר הירך למרות המשך המלחמה.

שיטות

תרשים מספר 1: תיאור תהליך עבודה

הפכת דוח דו-שבועי של מטופלים

סקירת תיקי המטופלים תוך התייחסות לפרמטרים הבאים:

- מועד השבר האוסטאופורוטי
- רמת ויטמין D
- ייעוץ אנדוקרינולוג
- התוויות נגד להתחלת טיפול תרופתי
- ייעוץ ותיעוד לרופא המטפל

בדיקת יישום המלצות של רוקח קליני להוספת טיפול מניעתי

הופק דוח של מטופלים שהציגו שבר אוסטאופורוטי בצוואר הירך בשנה אחרונה ולא קיבלו טיפול אנטי אוסטאופורוטי לפני היארעות השבר במטרה לאתר את אוכלוסיית היעד (אלו ששברו את צוואר הירך בשנה האחרונה ולא טופלו עד חצי שנה מהשבר ושרמת ויטמין D מעל 20 ננוגרם/מ"ג).

הרוקח הקליני סקר את תיק המטופל תוך התייחסות לפרמטרים הבאים: מועד השבר האוסטאופורוטי, רמת ויטמין D, ביקור קודם אצל אנדוקרינולוג, בחינת התוויות נגד ובהתאם לממצאים, הרוקח הקליני המייעץ לרופא המטפל בקהילה, סכם את הייעוץ בכתב ותיעד זאת בתיק הרפואי של המטופל והן בשיחה טלפונית עם הרופא.

הרוקח הקליני וודא יישום המלצות, קיום הפנייה להמשך טיפול אצל אנדוקרינולוג או התייעצות ישירות עם אנדוקרינולוג, עד התחלת טיפול מניעתי. (תרשים מספר 1)

תוצאות

בתקופה מינואר בשנת 2023 ועד יולי בשנת 2024, בוצעו 312 התערבויות בקרב מטופלי מחוז דרום. התפרצות המלחמה ותחושת האבל הלאומי, השפיעה מאוד על איזון מטופלים לאחר שבר בצוואר הירך, דבר שהתבטא בירידה באחוז ביצוע עד ל-29.9% בחודש נובמבר בשנת 2023. עם זאת, צוותי הרפואה התמידו על שמירה והקפדה על טיפול נאות למניעת שברים נוספים דבר שהביא לשיפור במדד בצל המלחמה. משנת 2023 ועד יולי 2024, אחוז הביצוע של מחוז דרום עלה מ-18.1% ב-ינואר 2023 ל-40.4% ביולי 2024 חרף המלחמה. (תרשים מספר 2)

מסקנות

שיתוף הפעולה בין הרוקח הקליני לצוות הרפואי במרפאות, מוריד את הסיכון לשבר אוסטאופורוטי חוזר ע"י התחלת טיפול למניעת שבר חוזר והתהליך המתואר כלול בשגרת העבודה של הרוקחים הקליניים במחוז.